Entstehung und Bedeutung der jüd. Diaspora.

Begriffsbestimmung Diaspora / Golah Galut

Ohne Thema: "Kunst der antiken Synagoge"

1.) Voraussetzungen zw. 722 u. 587

a.) 622: Deuteronom Reform

Bund der Gegenseitigkeit: Dtn 26,17–19

Dtn 7,6: כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך
בך בחר יהוה אלהיך להיות לו לעם סגלה
מכל העמים אשר על פני האדמה.

b.) Eschatologisierung der david Königsideologie

2.) Voraussetzungen im Exil selbst.

a.) Entstehung der Heilsprophetie. Neue Funktion des Prophetismus

Jes 40,1: נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם

Ps 137,1 על נהרות בבל — Rückkehrerwartung → קבץ יקבצך

b.) Exilied nur Eliten, nicht מי יתן

an fruchtbare Gebiete: nâru Kabâru

Gemeindebildung möglich: Jeremiasbrief an die Exilierten. Jer 29,1:

שלחו גולה מירושלים אל הזקנים ואל הכהנים ואל הנביאים ואל כל העם אשר הגלה נבוכדנצר מירושלים בבלה.

אל יתן דברי יהוה

auch erwähnt: Ez 8,1; 14,1; 20,1

c.) P und die Folgen

עם für Volk

Sabbat, Blutreinigung

Beschneidung

Pn 1: Entmythologisierung der religiös profanen

Folgen für Omnäherungsbegriff:

d.) Entmythologisierung der religiös profanen

Götter → אלהים 1 5 אל

Jes 46, 6f.: "die das Gold aus dem Beutel schütten"

.....

Jer 10, 1-5: "דברו ... כמקל תמר הם ... לא יירא ... כי אין כמוך"

Vogelscheuche im Felde

e.) Buch Esther / Sitz im Leben

f.) Wichtigste neue Erkenntnis

Israel und die Geschichte haben ein modellhafte eschatolog. Ziel

damit →

3.) Auch in der Folge behält das Volk Israel seinen Sendungsauftrag.

a.) יהוה wirkt nicht von Israel

מעבר לגבולות / neues Konzept der Synagoge. Wichtig für Entstehung der jüd. religiösen Kunst.

b.) Tempelverschändung Strafe für die Sünden Israels

Mekhilta Ex 18,1: "Ich wollte Gott nicht dienen, so muß ich jetzt den niederträchtigsten Völkern dienen"

Daher Chance in der Umkehr

אם יבוא אדם לטהר מעט מטהרין אותו

Auch dieser Gedanke bringt bei zum Überdauern in der Geschichte. Strafe niemals das letzte Wort.

4.) Rezeption hellenist. Vorstellungen paradigmatisch für Verhaltensweise in Gola.

a.) Assimilation an das Fremde

b.) " des Fremden an die eigenen Voraussetzungen, um sich zeitgemäß selbst verstehen zu können.

ad a.) und b.) Die Voraussetzungen.

Sa'adja Mendelssohn | LXX: Alter: Aristeasbrief (2. Hälfte 2. Jh v.Ch.)
Aristobul ein Generation früher
nennt bereits Demetrios von Phaleron.
Jes 7,14
Ex 3,14

Weisheit Gerät Gottes bei der Weltschöpfung | אמון: Spr 8,22 f.30: ה' קנני ראשית דרכו
אז הייתי אצלו אמון ... אמון אלוף
→ Sirach 1,24: Älteste Gleichsetzung von Weisheit u. Tora

ad a.) Philo: De opificio mundi
Platonische Ideen = stoische Weltvernunft.

a.) Targum בכוחו / בכוחו

instrumental

Ps 4. p. 1 ואין כאשר עולה מכוח

Mekhot III, 14 (Mobile)

Der Jude lebt Konform mit Mehr- und Schöpfungsordnung – eben weil er das Gesetz befolgt! Wie bereits in P.

Moses als Träger des רוח in der Schöpfungsgeschichte und in D. E.

5.) Folgen für später

a.) Gola hat wirtschaftl. Basis für die סדר/יכ.
z.B. Spanien. Diaspora im osman. Reich.

b.) Gola verlangte Auseinandersetzung mit den geistigen Strömungen im nichtjüd. Umwelt, Beispiel
ס"ר
Mendelssohn etc.

c.) Gola verlangt Auseinandersetzung mit dem politischen Geschehen
Frankreich zur Zeit der Karolinger
Stellung der Hofjuden / ס"ר
19/20 Jahrhundert
Zionismus

D.h. Ziel der Gola ist יכ, das aber seinerseits kulturell die Mitte der Gola / für die Gola ist. ...

In der Wechselwirkung von Gola und יכ ist [illegible] begründet!

30. Okt. 1514 1

1514 ברכת המזון

nicht paginiert

Titelseite fehlt

Kolophon

נדפס בשלמה ובמן בן

מאיר בן יוסף יעקב ולוי בן

לוי בן בוב שאור שלום

מאיר בר בוב שלום כותב

גבילין ובמרוסא

מה נגדי לבוב

בנוך ומנוחן לוי בן כוה ולאיון איונים

בשלמה יבשו

Illumination: Tischgesellschaft. Darunter

בנוך שמו עם מלמעלה יוסף בנוך בן לוי

Jakuchaszene. Darunter בנוך מנוחן בן לוי

כפר מאיר בן בוב. Sitzender Mann mit Becher. Darüber

Nahmaly lacht עם לוי (?) בן בנוך מנוחן

verändert Jakuchaszene. Nachmale Tischgesellschaft

Bedrich Noseli, Les imprimés hébraïques les plus anciens de Prague provenant des fonds du musée juif d'État, Judaica Bohemiae 16(1) (1980) (Jubiläumsnummer 1950/1980), 42–48.

1130, אלול (erste Aufl. 1518)

<u>בק אלבוב</u> Oberhalb von 2 Kohenhänden

נדפס בס"ד אמצע

Unter à Kreis נדפס בסדר שני על יד יוד

ובקו הנה(ה) אשר בסוף הספר נקרא בשמות

~~[illegible]~~ 175 אלה שמות Tikelseiko, nur besser erhalten

280 בסוגר 286 קונ(ה) 280

375 Unter à Kreis אלה הנדפסים

נמצאים הם ידועים על יד יואתים בני שנים הנה

המעתיקים שלום מרדכי הכהן ושלמה הכהן

545 Kolophon (unter Wappen mit Prag, 3 Türme)

נדפס פה בדפוס הרמב"ם הנ"(נה)

1240 באמצעות אלדרמן בעלמא לעלי(נה)

281

1531 . . . . . בקוף 2 ס"ן כמלא הנה

545 Nachmals Kolophon mit Prager Wappen

נדפס בד שלמה הכהן מעתיקין

מרדכי בד אשר הכהן מעתיקין

שלמה בד מרדכי הכהן מעתיקין

Pesach haggada

Titelseite

מעשה יציאת מצרים

בן דור מיומנו שאמרו עליו

מאמר מפורסם מפי מעינו

1a/

40	1240
5	489
200	1729
30	
200	
7	
5	
2	
489	

ס"ך המלות הנאים ומלין

פרנס ומעינים כשר כונה

שלמה יצן: בן מאלוף הנאים

ומקצין בו כונה אלו ואיקום יצן:

מנאטרנצ'ק

~~2a/ Sedermodnuf~~

3a/ ~~Kiddusch~~ 2a/ Chamesch
Sachen

5a/ 4 Söhne

8a/ Mose erschlägt Ägypter

9a/ Auffindung des Mose Knaben

10a/ 10 Plage

12a/ Untergang im Schilfmeer

16a/ Seder Tischgesellschaft

25a/ Himmelfeuersalem

29a u/ Chad gadja

Schepelidkes oben

Illustrationen

Etwas mojaden
nicht illustriert